

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, 25 września 2008 r.

VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSPA-140-199(6)/08

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Przekazuję przyjęte przez **Radę Ministrów stanowisko** wobec poselskiego projektu ustawy:

- **o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (druk nr 851).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Sprawiedliwości do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

(-) Donald Tusk

Stanowisko Rządu
wobec poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (druk nr 851)

Projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw zawiera propozycje zmian legislacyjnych, mających zastąpić rozwiązania wprowadzone ustawą z dnia 29 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych i niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 136, poz. 959), które utworzyły instytucję tzw. awansu poziomego, polegającego na ustanowieniu dodatkowych stanowisk sędziowskich: sędziego sądu okręgowego w sądzie rejonowym oraz sędziego sądu apelacyjnego w sądzie okręgowym. Podstawowym celem i skutkiem objęcia przez sędziego jednego z tych stanowisk miała być możliwość osiągnięcia wynagrodzenia w stawkach przewidzianych dla odpowiadających im stanowisk w sądzie hierarchicznie wyższym.

W uzasadnieniu poselskiego projektu podniesiono argument, że instytucja awansu poziomego nie jest spójna z systemowymi założeniami obowiązującej ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, które przyjmują ścisłe powiązanie awansu zawodowego sędziego z hierarchiczną strukturą sądów powszechnych. Awans zawodowy polega na objęciu stanowiska sędziowskiego w sądzie bezpośrednio wyższym przez kandydata wyłonionego w drodze konkursu. W wypadku kandydatów ze środowiska sędziowskiego okres zajmowania dotychczasowego stanowiska sędziowskiego jest tylko jednym z warunków ubiegania się o wyższe stanowisko sędziowskie. Instytucja awansu poziomego, wiążąc się z koniecznością utworzenia wyższych stanowisk sędziowskich w sądach niższych, odrywałaby się zatem od hierarchicznego modelu sądownictwa powszechnego, komplikowałaby nadmiernie jego organizację i czyniła strukturę stanowisk sędziowskich nieprzejrzystą. Ponadto system awansu poziomego stanowiłby czynnik demotywujący sędziów o dużym doświadczeniu i wysokich kwalifikacjach zawodowych do ubiegania się o wyższe stanowiska sędziowskie w sądzie wyższym, czyli w drodze tzw. awansu pionowego. Jednocześnie im dłuższy byłby staż sędziowski, tym mniejsza byłaby wola sędziów do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i dbałość o najwyższą jakość orzecznictwa, skoro i tak po upływie określonego czasu mieliby perspektywę awansu na wyższe stanowisko sędziowskie – tyle że w sądzie niższym. W praktyce ze ścieżki awansu pionowego korzystałby najczęściej sędziowie o krótszym stażu zawodowym, co mogłoby negatywnie rzutować na funkcjonowanie sądów wyższych, ze swej istoty rozpoznających sprawy bardziej złożone, wymagające nie tylko bardzo dobrego przygotowania merytorycznego, ale i dużego doświadczenia zawodowego sędziów.

Z uzasadnienia projektu wynika też, iż tzw. system awansu poziomego mógłby pogłębić aktualne problemy z naborem kadry sędziowskiej o odpowiednio wysokich kwalifikacjach zawodowych w sądach apelacyjnych, bowiem już obecnie

w apelacjach, w których sądy okręgowe są znacznie oddalone od siedziby sądu apelacyjnego, obserwuje się zmniejszenie zainteresowania sędziów ubieganiem się o stanowisko sędziego sądu apelacyjnego, gdyż jego objęcie powoduje konieczność codziennych, uciążliwych dojazdów do miejsca pracy albo konieczność przeniesienia centrum życiowego sędziego.

W projekcie poselskim zakłada się odejście od idei awansu poziomego prowadzącego się do automatycznego tworzenia stanowisk de facto tytułarnych i zastąpienie go projektowanym dwuetapowym mechanizmem wzrostu wynagrodzeń sędziowskich. W sądach rejonowych, okręgowych i apelacyjnych w miejsce „dodatkowych”, związanych z instytucją awansu poziomego, stanowisk sędziowskich przewiduje się dla sędziów sądów rejonowych, okręgowych i apelacyjnych po 15 latach zajmowania danego stanowiska trzecią stawkę awansową, której osiągnięcie będzie skutkowało uzyskiwaniem przez sędziego wyższego wynagrodzenia zasadniczego – a więc w zasadzie tego samego skutku, co ewentualne uzyskanie awansu poziomego. Okresy zajmowania danego stanowiska sędziowskiego, niezbędne dla uzyskiwania kolejnych stawek awansowych, wynosiłyby: 5 lat dla stawki pierwszej awansowej, 10 lat dla stawki drugiej awansowej i 15 lat dla stawki trzeciej awansowej. Zapewnienie możliwości uzyskania wyższych stawek wynagrodzenia w krótszej niż dotychczas perspektywie ma służyć wzmocnieniu statusu w szczególności sędziów sądów rejonowych. Wskazane okresy ulegałyby wydłużeniu o 3 lata (podobnie jak ma to miejsce obecnie) w przypadku ukarania sędziego w danym okresie karą dyscyplinarną lub dwukrotnego wytknięcia uchybienia w trybie art. 40 u.s.p., bądź dwukrotnego zwrócenia uwagi w trybie art. 37 § 4 u.s.p. W ten sposób awans finansowy pozostawałby powiązany z wymogiem nienagannej służby.

Mając powyższe na uwadze, należy pozytywnie ocenić kierunek zmian proponowanych w przedmiotowym projekcie ustawy. Kierunek tych zmian jest także zgodny z wcześniejszym przedłożeniem rządowym.

Jednakże wobec wejścia w życie ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 136, poz. 959 oraz Nr 230, poz. 1698), wprowadzającej tzw. awans poziomy, szczególnie wnikliwie należy przeanalizować proponowane przepisy przejściowe projektu poselskiego. Projektowana nowelizacja zawiera jeden przepis przejściowy – art. 4 – odnoszący się do rozpoczętych i niezakończonych „postępowań” w przedmiocie awansu poziomego, stanowiąc, że „z dniem wejścia w życie ustawy wnioski złożone w trybie art. 65a ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz wnioski złożone w trybie art. 11a ustawy o prokuraturze pozostawia się bez rozpoznania”.

Akceptując rozwiązanie polegające na odejściu od instytucji awansu poziomego i zastąpieniu jej projektowanym mechanizmem wzrostu wynagrodzeń sędziowskich, należy zaproponować modyfikację przepisu przejściowego w kierunku

zrównania wynagrodzeń sędziów znajdujących się w takiej samej sytuacji prawnej, jak również dokonania takiej zmiany merytorycznej ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, która umożliwi zachowanie prawa do awansu finansowego ekwiwalentnego wobec regulacji, które obowiązują od 1 lipca 2008 r.

Ponadto przepis przejściowy powinien przewidywać, by sędziowie, którzy w dniu wejścia w życie projektowanej ustawy zostali już powołani na podstawie obecnie obowiązujących przepisów na stanowisko sędziego sądu okręgowego w sądzie rejonowym oraz sędziego sądu apelacyjnego w sądzie okręgowym stali się odpowiednio sędziami sądów, w których pełnią służbę.